

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠĆE

O FINANCIJSKOJ REVIZIJI DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2015. GODINU

Broj:01/02/03-08-16-1-741/16

Sarajevo, srpanj 2016. godine

KAZALO

I. MIŠLJENJE REVIZORA.....	2
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI	4
1. Uvod.....	4
2. Postupanje po ranijim preporukama.....	4
3. Sustav unutarnjih kontrola.....	5
4. Proračun	6
5. Planiranje i izvješćivanje o radu	7
6. Pregled rashoda proračuna.....	7
6.1. Tekući izdaci	7
6.2. Kapitalni izdaci	12
7. Bilanca stanja.....	12
8. Javne nabave.....	12
9. Prihodi.....	13
10. Ostalo.....	14
11. Korespondencija	15
III. PRIVITAK	16
FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	16
Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu	
Bilanca stanja na 31.12.2015. godine	
Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća (bilance stanja, pregleda prihoda, primitaka i financiranja, pregleda rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama, posebnih podataka o plaćama i broju uposlenih, pregleda dinamike upošljavanja, pregleda stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregleda kapitalnih ulaganja i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio) u **Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) za godinu koja se završava 31. prosinca 2015. godine.

Pored finansijskih izvješća, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Direkcije s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju utjecaja na finansijska izvješća za 2015. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja, tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Direkcije je odgovorno za poslovanje sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH, Zakonu o javnim nabavama i drugim odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih proračunom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivom Okviru međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra unutarnje kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti unutarnjih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju unutarnje revizije i sustav unutarnjih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usuglašene s odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bismo dobili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dostatni i odgovarajući te osiguravaju temelj za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju:

- Finansijska izvješća Direkcije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obveza, prihoda i rashoda na 31.12.2015. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završila na navedeni datum sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja.
- Aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvješćima Direkcije u tijeku 2015. godine bile su u svim značajnim aspektima usklađene s odgovarajućim zakonima i propisima.

Skretanje pozornosti

Ne izražavajući rezervu na dano mišljenje, skrećemo pozornost na:

- probleme u svezi s prihodima od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu, koji se još uvijek ne naplaćuju (točka 9. Izvješća),
- značajno kašnjenje u realizaciji BHATM projekta koji je prvobitno trebao biti završen početkom 2008. godine (točka 10. Izvješća).

Sarajevo, 07.07.2016. godine.

GLAVNI REVIZOR

Dragan Vrankić, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Jasmin Pilica, v.r.

**ZAMJENIK
GLAVNOG REVIZORA**

Ranko Krsman, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. Uvod

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo). Direkcija obavlja dužnosti definirane Zakonom o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ (u daljnjem tekstu: Zakon) kojim se uređuju uvjeti za siguran zračni promet u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine. Nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta. Direkcija vrši certificiranje pružatelja usluga i provodi nadzor nad pružanjem usluga u zračnoj plovodbi.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru. Zakonom je predviđeno da će se Direkcija financirati iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, prihoda od naplate naknada definiranim Zakonom te drugim izvorima sukladno Zakonu.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Direkcije za 2014. godinu, o čemu je sačinjeno Izvješće o reviziji, te izrazio pozitivno mišljenje na financijska izvješća Direkcije i zakonitost poslovanja, s isticanjem predmeta vezano za probleme u svezi s naplatom prihoda te problem kašnjenja u realizaciji BHATM projekta.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugerira poduzimanje određenih aktivnosti na unapređenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljnjem poslovanju. Direkcija je dostavila odgovor Uredu za reviziju sukladno članku 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvješću o reviziji za 2014. godinu te uvidom u poduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

- **Realizirane preporuke:**

Unaprijeđen je sustav unutarnjih kontrola vezano za kontrolu dokumentacije uz putne naloge.

Direkcija je isknjižila veći dio imovine nabavljene iz kreditnih sredstava u okviru realizacije BHATM Strategije, a koja je bila evidentirana na kontu sredstava u pripremi. Prilikom nabave IT opreme, Direkcija je u cilju ostvarivanja veće konkurencije, izvršila podjelu predmeta nabave u lotove.

Direkcija je potpisala ugovor s Ministarstvom obrane BiH kojim bi trebala biti definirana prava i obveze vezano za pružanje usluge potrage i spašavanja (SAR misija).

Potpisivanjem sporazuma s Agencijom za pružanje usluga u zračnoj plovodbi BiH (u daljnjem tekstu: Agencija), Direkcija je osigurala dokaz o preuzimanju preostalih područnih kontrolora letenja.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

- **Preporuke čija je realizacija u tijeku:**

Vezano za angažman osoba temeljem ugovora o djelu, smanjen je broj osoba angažiranih za obavljanje jednostavnih poslova, ali su ponovno angažirane osobe na sistematiziranim radnim mjestima.

Još uvijek nije došlo do zatvaranja BHATM projekta ali se aktivnosti u svezi s projektom privode kraju.

- **Nerealizirane preporuke:**

Prihodi od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu se još uvijek ne naplaćuju.

Još uvijek nije riješeno pitanje trajnog smještaja Direkcije.

3. Sustav unutarnjih kontrola

Radom Direkcije rukovodi glavni ravnatelj i dva zamjenika glavnog ravnatelja koji rukovode sektorima, a koji su državni službenici imenovani 29.09.2006. godine, bez ograničenja u trajanju mandata. Glavni ravnatelj je odgovoran ministru komunikacija i prometa BiH dok su zamjenici odgovorni glavnom ravnatelju.

Unutarnji ustroj Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutarnjem ustroju Ministarstva. Prema trenutačno važećoj sistematizaciji radnih mjesta, u Direkciji je utvrđeno ukupno 79 radnih mjesta, od čega 61 radno mjesto u sjedištu Direkcije u Banjoj Luci, 13 radnih mjesta u regionalnom uredu u Sarajevu i pet radnih mjesta u regionalnom uredu u Mostaru. Zaključno s 31.12.2015. godine u Direkciji je bilo uposleno 57 osoba.

Direkcija je izradila i usvojila Strategiju upravljanja ljudskim resursima 2014. – 2018. s namjerom razvoja ljudskih resursa i povećanja kompetentnosti i motiviranosti uposlenih, ostvarenja strateških ciljeva Direkcije te povećanja zadovoljstva korisnika usluga Direkcije. Odjel za osiguranje kvalitete periodično provodi procjenu vlastitih performanci putem internih provjera u svim organizacijskim cjelinama i sastanaka (Management review).

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentiranje financijskih izvješća i usuglašenost poslovanja sa zakonima i propisima. Sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH², za uspostavu, razvoj i provedbu financijskog upravljanja i kontrole koje se definira kao sveobuhvatni sustav politika, procedura i aktivnosti, odgovoran je rukovoditelj institucije. Rukovoditelj je odgovoran i za izradu unutarnjih propisa o financijskom upravljanju i kontroli. Sustav financijskog upravljanja i kontrole temelji se na upravljanju rizicima i daje razumno uvjerenje da će se ciljevi institucije ostvariti na pravilan, ekonomičan, učinkovit i efektivan način.

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje u svom radu primjenjuje, Direkcija je u cilju uspostave odgovarajućeg sustava unutarnjih kontrola, dokumentirala ključne poslovne procese na način da je usvojila veći broj unutarnjih akata koji se odnose na procese: planiranja i izvršenja proračuna, nabave i ugovaranja, naplate prihoda, evidentiranja poslovnih transakcija, upravljanja imovinom, standardima ponašanja uposlenih i druge. Međutim, Direkcija još uvijek nije posvetila dovoljno pozornosti procesu upravljanja

² Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

rizicima koji se ogleda prvenstveno u dokumentiranju informacija o rizicima, njihovoj vrsti, procjeni vjerojatnoće nastanka i utjecaja, uvođenju sustavnog izvješćivanja o rizicima, izradi strategija upravljanja rizicima i slično. Aktivnosti u svezi s nabrojanim su u tijeku.

Preporučamo Direkciji da, sukladno važećem zakonodavnom okviru, nastavi aktivnosti u svezi s uspostavom i razvojem financijskog upravljanja i kontrole, a u cilju unapređenja postojećeg sustava.

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH³ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁴, unutarnju reviziju u Direkciji bi trebalo obavljati Ministarstvo. Konstatirano je kako u 2015. godini nije bilo aktivnosti u svezi s unutarnjom revizijom u Direkciji.

Direkcija je u travnju 2014. godine donijela dokument Strategija razvoja Direkcije 2014. – 2018. U ovom dokumentu identificirana su ključna područja za napredak i strateški ciljevi razvoja Direkcije za petogodišnje razdoblje. U godišnjem programu rada Direkcije strateški ciljevi su razrađeni kroz planske aktivnosti za godinu za koju se program izrađuje. Strategija podliježe preispitivanju svake godine, prilikom analize izvješća o radu i po potrebi se korigira i dopunjava.

4. Proračun

Direkcija je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavila zahtjev za dodjelu sredstava iz proračuna za 2015. godinu u ukupnom iznosu od 4.437.000 KM. S obzirom na to kako zakon o proračunu institucija BiH nije pravodobno donesen, Direkcija se u razdoblju od 01.01.2015. godine do 19.05.2015. godine financirala na temelju odluka o privremenom financiranju institucija BiH.

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2015. godinu⁵, Direkciji su odobrena sredstva u iznosu od **4.432.000 KM**, što je, u odnosu na odobrena proračunska sredstva za 2014. godinu, manje za 932.000 KM. Umanjenje se najvećim dijelom odnosi na poziciju Ugovorene usluge. Sredstva su odobrena prema sljedećim izvorima: sredstva iz proračuna (2.477.000 KM), vlastiti namjenski prihodi – sredstva od preleta (1.855.000 KM), naknade na temelju članka 13. stavak (1) točka e) Zakona o zrakoplovstvu BiH (100.000 KM).

Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu, predviđeno je financiranje nabave zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci i to iz sredstava ostvarenih od prihoda od naknada za prelete preko BiH i drugih vlastitih prihoda Direkcije. Odluku o načinu nabave i visini sredstava za ovu namjenu je trebalo donijeti Vijeće ministara BiH, na prijedlog Direkcije. Međutim, predmetnu odluku Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo. Naglašavamo kako je Direkcija u 2015. godini za zakup poslovnog prostora izdvojila 720.631 KM.

Direkcija je u tijeku godine, na temelju Procedure o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2015. godinu i odluke Ministarstva financija i trezora BiH, izvršila jedno prestrukturiranje rashoda u iznosu od 4.000 KM i to s pozicije izdataka za energiju na poziciju bruto plaća i naknada.

³ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 40/15

Ukupno izvršeni rashodi Direkcije u 2015. godini iznosili su **3.833.153 KM** ili 86% u odnosu na raspoloživa sredstva. Prema izvorima financiranja, od ukupnih rashoda na tzv. neposrednu potrošnju odnosilo se 2.334.234 KM, na namjenska sredstva od preleta 1.483.756 KM, a na naknade za usluge iz nadležnosti Direkcije 15.163 KM.

5. Planiranje i izvješćivanje o radu

Program rada: Direkcija je prijedlog Programa rada za 2015. godinu, sukladno Naputku o postupku pripreme programa rada Vijeća ministara BiH, dostavila resornom ministarstvu 10.11.2014. godine. Prioritetni zadaci definirani u ovom dokumentu su usuglašeni sa Strateškim planom Direkcije za razdoblje 2014. – 2018. godine, kao i proračunskim zahtjevom. U Programu rada iznijeti su strateški i programski ciljevi, programske aktivnosti i očekivani rezultati koji se planiraju ostvariti u 2015. godini. Planirano je, između ostalog, i donošenje Prijedloga novog Zakona o zrakoplovstvu koji je potrebno usuglasiti s propisima Europske unije.

Izvješće o radu: Sukladno Naputku o metodologiji izrade Izvješća o radu Vijeća ministara BiH, Direkcija je sačinila i, 21. siječnja 2016. godine, Ministarstvu dostavila Izvješće o radu za 2015. godinu. U izvješću su elaborirane najvažnije aktivnosti Direkcije u 2015. godini. Navedeno je kako su stručne osobe i inspektori Direkcije u 2015. godini proveli 117 nadzora i inspekcija nad registriranim zrakoplovnim subjektima. Direkcija je u izvještajnom razdoblju donijela, i u službenim glasilima objavila, 17 zakonskih i podzakonskih akata. Tijekom 2015. godine Direkcija je predsjedala Stalnom komisijom Europske agencije za sigurnost zračne plovodbe, koju čine sve države članice EUROCONTROL-a.

U Izjavi o odgovornosti za ostvarivanje ciljeva, Direkcija je navela kako su glavni ciljevi, utvrđeni Programom rada za 2015. godinu, većim dijelom i ostvareni. Kao jedan od razloga odstupanja ostvarenih ciljeva u odnosu na planirane, Direkcija navodi nemogućnost zapošljavanja dovoljnog broja stručnog i kvalificiranog osoblja.

6. Pregled rashoda proračuna⁶

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća iznose 1.703.760 KM, od čega se na neto plaće i naknade odnosi 1.009.402 KM, a na poreze i doprinose 694.358 KM. Na 31.12.2015. godine Direkcija je imala 57 uposlenih. U tijeku godine jedna osoba je primljena na neodređeno vrijeme na poziciju stručnog savjetnika nakon provedenog javnog natječaja.

Sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH, 24 uposlena koji obavljaju poslove vezane za upravljanje i kontrolu zračnog prometa ostvaruju pravo na dodatak od maksimalno 30% od osnovne plaće. Dodatak se isplaćivao svaki mjesec na

⁶ Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu prikazan je u Tablici I. u privitku Izvješća.

temelju Odluke o utvrđivanju dodatka na plaću uposlenih u Direkciji⁷ koju je donijelo Vijeće ministara BiH u rasponu od 15% do 30% od osnovne plaće uposlenog, a iz sredstava preleta.

Pored plaća, u tijeku godine isplaćeno je ukupno 7.067 KM na ime neto stimulacije za rad u povjerenstvima za javne nabave, za rad u povjerenstvu za redoviti popis imovine i obveza te za izvršenje povećanog opsega posla. Stimulacije su isplaćene na temelju pojedinačnih rješenja direktora u iznosima od 5% do 30% od neto plaće uposlenog. Ukupan iznos stimulacija ne prelazi zakonski dozvoljen iznos.

- **Naknade troškova uposlenih**

Naknade troškova uposlenih ostvarene tijekom 2015. godine iznose 222.763 KM. Značajniji iznosi odnose se na prijevoz na posao i s posla (57.751 KM), smještaj dužnosnika (24.000), naknadu za topli obrok tijekom rada (67.002 KM) i regres za godišnji odmor (16.203 KM).

Naknade su isplaćene sukladno podzakonskim aktima Vijeća ministara BiH koji reguliraju ovo područje.

- **Putni troškovi**

Izdaci za putne troškove s 31.12.2015. godine iznosili su 276.245 KM, od čega se 43.255 KM odnosi na troškove putovanja u zemlji, dok se 232.990 KM odnosi na troškove službenih putovanja u inozemstvo. Putovanja u zemlji se uglavnom odnose na sudjelovanje na radionicama i seminarima, sastancima te inspekcijskom nadzoru. Putovanja u inozemstvo su u najvećem broju realizirana u svrhu sudjelovanja na međunarodnim konferencijama, sastancima te obukama stručnog osoblja. Putovanja u inozemstvo koja se odnose na obuke i unaprijed poznate sastanke u međunarodnim organizacijama, obuhvaćena su godišnjim planom putovanja gdje su definirani datumi održavanja te procijenjeni troškovi putovanja po svakom uposlenom. Ovi su troškovi uglavnom financirani iz sredstava preleta.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Ukupno realizirani izdaci telefonskih i poštanskih usluga u Direkciji iznose 69.243 KM, a značajniji troškovi se odnose na izdatke za fiksne telefone (12.739 KM), mobilne telefone (11.452 KM) i internet (39.191 KM).

Troškovi fiksnih telefona se plaćaju na temelju faktura koje se odnose na tri lokacije: Banja Luka, Mostar i Sarajevo. Internom Odlukom definirana je visina dozvoljenih iznosa koja se kreće od 20 KM do 150 KM mjesečno.

Pravo na korištenje mobilnih telefona imaju generalni direktor (200 KM), zamjenici direktora (100 KM), pomoćnici direktora (80 KM) te šefovi odjela, inspektori, vozači i tehnički tajnici (20 KM). U tijeku godine na temelju ove Odluke pravo na korištenje mobilnih telefona imalo je ukupno 32 uposlenih. Međutim, proračun za ovu poziciju iznosio je 11.000 KM i odobren je sukladno Pravilniku Vijeća ministara BiH o korištenju telefona, gdje nisu predviđeni uposleni Direkcije koji obavljaju inspekcijski nadzor i šefovi odjela. Zbog nedostatka sredstava na ovoj poziciji, za 20 uposlenih koji su imali pravo na naknadu ovih troškova (šefovi odjela i inspektori) troškovi su plaćeni samo za sedam mjeseci. Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o korištenju mobilnih i službenih

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 09/12

fiksnih telefona smanjen je broj korisnika mobilnih telefona te je pravo na naknadu ovih troškova u konačnici imalo 12 osoba.

Revizijom je utvrđeno kako je dolazilo do prekoračenja mjesečnih limita i fiksnih i mobilnih telefona što je refundirano odbijanjem od plaće korisnika usluge za naredni mjesec.

Izdaci za internet se odnose na zakup internet linka za tri lokacije Direkcije: Banja Luka, Sarajevo i Mostar, a troškovi se plaćaju na temelju potpisanih ugovora iz ranijih godina.

- **Izdaci za uporabu vozila**

Pravilnikom o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH Direkciji su odobrena tri službena vozila te pravo na posjedovanje specijaliziranih službenih vozila. Sukladno navedenom Pravilniku, Direkcija je usuglasila interni akt o uporabi vozila te pokrenula proceduru pribavljanja suglasnosti Vijeća ministara BiH na prijedlog pravilnika o specijaliziranim vozilima. Po pribavljenom mišljenju Ministarstva financija i trezora BiH i Ureda za zakonodavstvo, prijedlog pravilnika je u siječnju prosljeđen resornom ministarstvu radi upućivanja u daljnju proceduru. Tek u rujnu 2015. godine Direkcija je izvještena kako je potrebno pribaviti i suglasnost Ministarstva pravde BiH na prijedlog pravilnika. U 2015. godini nisu okončane ove aktivnosti.

Direkcija je tijekom godine u uporabi imala vozni park od ukupno 13 vozila. Osam vozila je bilo na raspolaganju za potrebe rada sjedišta Direkcije, a pet vozila za Regionalni ured u Sarajevu. Jedno vozilo koje nije korišteno, tijekom godine je prodano putem javne licitacije. Prihod ostvaren prodajom vozila je 4.199 KM.

Ukupni troškovi uporabe i održavanja 13 službenih vozila iznose 84.887 KM. Značajniji izdaci odnose se na nabavu goriva (37.739 KM) i nabavu materijala i usluga održavanja vozila (26.510 KM). Direkcija je sačinila plan održavanja službenih vozila i istim je okvirno planiran broj redovitih servisa. Analizirajući troškove uporabe vozila može se konstatirati kako se, od ukupnih evidentiranih troškova, 60% odnosi na uporabu vozila koja koriste direktor i zamjenici direktora. S obzirom na to kako nije usvojen pravilnik o specijaliziranim vozilima te kako nije pokretana procedura usklađivanja postojećeg voznog parka s odredbama Pravilnika Vijeća ministara BiH, direktor je u 2015. godini koristio vozilo više srednje klase, a po Pravilniku ima pravo na vozilo srednje klase.

- **Zakup imovine i opreme**

Izdaci za unajmljivanje imovine i opreme evidentirani su u iznosu od 768.606 KM, a na temelju plaćanja usluga zakupa poslovnog prostora (720.631 KM), zakupa prostora za smještaj telekomunikacijske opreme (46.753 KM) i zakupa parking prostora (1.221KM).

Troškovi zakupa u značajnijem iznosu evidentirani su na temelju plaćanja usluga zakupa poslovnog prostora neto površine od 1.901m² za smještaj sjedišta Direkcije u Banjoj Luci. Ugovorena mjesečna naknada za zakup iznosi 60.053 KM. U ugovorenu cijenu zakupa uključeno je i korištenje 25 parking mjesta. Analizirajući troškove zakupa, kao i površinu prostora koji se zakupljuje, može se konstatirati kako Direkcija spada u red institucija koje zakupljuju najviše prostora po uposleniku. Prema važećoj sistematizaciji radnih mjesta, u Banjoj Luci je predviđeno 61 radno mjesto, a zaključno s 31.12.2015. godine bilo je uposleno 46 osoba.

Napominjemo kako je Vijeće ministara BiH još 2009. godine donijelo zaključak kojim se Ministarstvo financija i trezora BiH zadužilo da osigura potrebna financijska sredstva i u suradnji s Direkcijom provede proceduru nabave poslovnog prostora, na trajnom

osnovu, putem kupovine za potrebe smještaja Direkcije. Kako ranijih godina, tako je i za 2015. godinu Zakonom o proračunu institucija BiH, definirano kako će se nabava zgrade za smještaj Direkcije u Banjoj Luci financirati iz sredstava ostvarenih od prihoda od pristojbi za prelete preko Bosne i Hercegovine, a da će Odluku o visini sredstava za ove namjene donijeti Vijeće ministara BiH na prijedlog Ministarstva. Direkcija je tijekom godine poduzimala određene aktivnosti u svezi s rješavanjem ovog pitanja, ali nije naišla na potporu viših razina vlasti.

Imajući u vidu finansijska sredstva koja Direkcija godišnje izdvaja iz proračuna za zakup poslovnih prostorija, preporučamo svim institucijama nadležnim za rješavanje trajnog smještaja Direkcije, da zauzmu proaktivan stav i što prije riješe navedeno pitanje.

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Izdaci za usluge održavanja opreme i zgrada iznose 98.526 KM. Značajnija realizacija je ostvarena na temelju plaćanja usluga održavanja softvera (48.699 KM) i usluga održavanja opreme (42.457 KM). Zaključivanjem ugovora o održavanju s izabranim dobavljačima Direkcija je stvorila mjesečnu obvezu plaćanja usluge održavanja softvera Alisa (2.463 KM), održavanja kompjutorske i komunikacijske opreme (2.535 KM) te Owis informacijskog sustava (584 KM).

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge evidentirani su u iznosu od 465.629 KM. Značajniji troškovi odnose se na neto isplatu na temelju ugovora o djelu (114.093 KM), izdatke za rad u povjerenstvima (neto 100.478 KM), ostale stručne usluge (77.257 KM), usluge stručnog obrazovanja (73.996 KM) te usluge reprezentacije (9.333 KM).

Ugovori o djelu: Ukupni izdaci ostvareni na temelju neto isplata po ugovorima o djelu iznose 114.093 KM i isti su realizirani na temelju isplate naknade za angažiranje 24 vanjska suradnika u tijeku godine. Internim pravilnikom definirani su uvjeti i kriteriji, kao i način obračuna naknade za angažman vanjskog suradnika. Analizirajući njihov angažman, može se konstatirati kako je Direkcija tri osobe angažirala za obavljanje poslova sistematiziranih, a nepopunjenih radnih mjesta, za koje je ukupno isplaćena naknada od 22.466 KM. Pored toga, angažirano je sedam osoba za obavljanje tekućih poslova (domar, čistačica, kafe kuharica i sl.), kako u Banjoj Luci tako i u regionalnim uredima i za njihov angažman isplaćeno je ukupno 36.927 KM. Također, Direkcija je tijekom godine vršila periodično angažiranje osoba za provođenje inspekcijskog stručnog nadzora te pripreme radnih materijala iz područja zrakoplovstva.

Izdaci za rad povjerenstava: Na ovaj konto su knjižene naknade za rad u projektnom odboru za realiziranje Projekta upravljanja zračnim prostorom u BiH. Odlukom o formiranju projektnog odbora za realizaciju Projekta upravljanja zračnim prometom u BiH, koju je 2008. godine donijelo Vijeće ministara BiH, definirano je kako projektni odbor čine generalni direktor Direkcije, projekt menadžer jedinice za implementaciju BHATM, projekt menadžer jedinice za potporu realizacije BHATM, članovi iz drugih institucija: Ministarstva obrane BiH, Ministarstva financija i trezora BiH, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Ministarstva prometa i veza RS-a i Ministarstva komunikacija i prometa BiH kao i tajnika koji je predstavnik Direkcije. Članove projektnog odbora i tajnika imenuje generalni direktor, a članove iz drugih institucija imenuju rukovoditelji institucija. Isplata naknada za rad u projektnom odboru izvršena je sukladno Odluci o utvrđivanju naknade za rad u projektnom odboru za realiziranje Projekta upravljanja zračnim prometom u BiH, koju je 2008. godine donijelo Vijeće

ministara BiH. Naknade su definirane u postotcima od prosječne mjesečne neto plaće u BiH za prethodnu godinu.

U prosincu 2015. godine su isplaćene manje naknade zbog ograničenja naknada za rad u upravnim odborima, nadzornim i drugim radnim tijelima koje su izmjenom Zakona o plaćama ograničene na maksimalni iznos do visine osnovice za obračun plaće uposlenim u institucijama Bosne i Hercegovine. Stručni kolegij Direkcije je donio odluku da se osnovica za obračun naknada za rad u projektnim odborima, umjesto ranije definirane prosječne plaće, smanji na visinu osnovice za isplatu plaće. Direkcija je pripremila prijedlog izmjene Odluke o utvrđivanju naknade za rad u projektnom odboru za realiziranje projekta upravljanja zračnim prometom u BiH, koju će nakon pribavljenih mišljenja Ministarstva financija i trezora BiH i Ureda za zakonodavstvo (pribavljena pozitivna mišljenja) uputiti na usvajanje Vijeću ministara BiH.

Ukupne neto isplate s 31.12.2015. godine iznose 100.478 KM, odnosno pojedinačno od 328 KM za stručnog savjetnika za upravljanje sustavom sigurnosti letenja, do 7.721 KM za generalnog direktora.

Stručne usluge: Značajnija realizacija izdataka (73.000 KM) evidentirana je na temelju plaćanja usluga angažiranja Oružanih snaga BiH, a za potrebe službe za pretragu i spašavanje. Ministarstvo obrane BiH je na temelju zaključenog ugovora iz 2007. godine i aneksa ugovora iz 2014. godine preuzelo obvezu da za račun Direkcije, na teritoriju Bosne i Hercegovine vrši potragu i spašavanje (SAR misija). Za navedenu uslugu Direkcija se obvezala na financiranje: nabave 30.000 kg goriva potrebnog za izvođenje letenja za trenazu posada koje su uključene u sastav dežurstva (plaćanje prema profakturi o nabavi goriva), naknade u iznosu od 200 KM za 24-satno dežurstvo četveročlane posade helikoptera. Međutim, Ministarstvo obrane BiH je fakturiralo samo troškove naknade za 24-satno dežurstvo četiri člana posade helikoptera u iznosu od 200 KM, dok ostale troškove vezane za pružanje ove usluge Ministarstvo obrane nije fakturiralo.

Usluge stručnog obrazovanja: Realizacija izdataka evidentirana je na temelju plaćanja kotizacija za sudjelovanje na stručnom osposobljavanju i obučavanju uposlenih Direkcije. Direkcija je sačinila plan obuka za 2015. godinu kojim je, po organizacijskim jedinicama i uposlenim, definiran predmet obuke kao i planirano razdoblje trajanja obuke. Uvidom u doneseni plan može se konstatirati kako su značajnija sredstva planirana za obuku uposlenih u odjelu za plovidbenost. Temelj za sačinjavanje plana obuka je kvalifikacijska lista osoblja, koju je po svakom uposlenom sačinila Direkcija. Kvalifikacijska lista sadrži podatke o do sada stečenim certifikatima, kao i podatke o planiranim obveznim obukama.

Testiranjem odabranog uzorka, može se konstatirati kako je veći dio troškova evidentiran na temelju plaćanja kotizacija za pohađanja seminara vezanih za zrakoplovstvo, a u organizaciji međunarodnih zrakoplovnih institucija (ICAO, JAA, EASA, IANS). Sukladno internim procedurama, zahtjev za pohađanje obuke odobrava direktor. Pored troškova kotizacije za sudjelovanje na obukama, Direkcija je snosila i ostale troškove vezane za putovanje (smještaj, dnevnica, troškovi prijevoza i dr.).

Usluge reprezentacije: Direkciji su, sukladno Pravilniku o korištenju sredstava za reprezentaciju Vijeća ministara BiH, proračunom odobrena sredstva u iznosu od 10.000 KM. Internim pravilnikom definiran je pojam interne i eksterne reprezentacije, pravo i način korištenja sredstava na ime prezentiranja institucije. Direkcija je, sukladno poslovnim aktivnostima i odobrenom proračunu, sačinila mjesečni plan utroška sredstava reprezentacije. Analizirajući ove izdatke može se konstatirati kako izdaci za tzv. „internu“ reprezentaciju iznose 3.533 KM, dok su ostala sredstva reprezentacije

(5.800 KM) utrošena za poslovne aktivnosti direktora i zamjenika direktora izvan prostorija Direkcije.

6.2. Kapitalni izdaci

Sukladno zahtjevu za dodjelu sredstava iz proračuna, Direkciji su Zakonom o proračunu institucija BiH za 2015. godinu odobrena sredstava za nabavu opreme u vrijednosti od 139.000 KM. Realizacija sredstava namijenjenih za kapitalna ulaganja je 89.154 KM. Značajnija sredstva utrošena su za nabavu softvera (42.887 KM) i kompjutorske opreme (44.487 KM).

7. Bilanca stanja⁸

Ukupna aktiva Direkcije na 31.12.2015. godine iznosila je **5.395.027 KM**, a sastoji se od novčanih sredstava (5.725 KM), kratkoročnih potraživanja (10.393 KM), kratkoročnih razgraničenja (7.393 KM) i neotpisane vrijednosti stalnih sredstava (5.371.516 KM).

Ukupna pasiva iznosila je **5.664.188 KM**, a čine je kratkoročne tekuće obveze (135.570 KM), obveze prema uposlenim za plaće i naknade (157.103 KM), kratkoročna razgraničenja (354 KM) i izvori sredstava (5.371.516 KM).

U odnosu na prethodnu godinu, salda aktive i pasive su značajno umanjena. Naime, na poziciji sredstava u pripremi, Direkcija je prethodnih godina evidentirala ulaganja u okviru realizacije BHATM projekta, koja su većim dijelom financirana iz kreditnih sredstava Europske banke za obnovu i razvoj. S obzirom na to kako je Direkcija, sukladno propisima, svu imovinu nabavljenu u okviru realizacije BHATM projekta bila dužna prenijeti na Agenciju, Direkcija je donijela odluke o isknjižavanju imovine nabavljene u okviru realizacije BHATM Strategije, a nabavljene iz kreditnih sredstava. Ukupna vrijednost isknjižene imovine je 32.979.570 KM. Na poziciji opreme u pripremi, još uvijek ostaje evidentiran ukupan iznos od 4.943.060 KM, koji u narednom razdoblju treba analizirati i adekvatno evidentirati.

8. Javne nabave

Direkcija je, sukladno planu javnih nabava za 2015. godinu, provodila postupke izbora najpovoljnijeg dobavljača za nabavu roba i usluga. Prema prezentiranim podacima, Direkcija je provela 20 postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača. Izbor najpovoljnijih dobavljača izvršen je na temelju tri provedena otvorena postupka, osam konkurentskih postupaka, dva su izabrana sukladno odredbama Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. dio B. Zakona o javnim nabavama te sedam na temelju izravnog sporazuma. Prilikom izbora dobavljača putem izravnog sporazuma Direkcija je prethodno ispitala tržište.

Nabava kompjutorske opreme s ugradnjom: Direkcija je provela proceduru konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda za nabavu kompjutorske i mrežne opreme s ugradnjom. Ukupna vrijednost postupka iznosila je 54.000 KM bez PDV-a. Predmet nabave je sukladno sugestijama iz Izvješća o financijskoj reviziji iz prethodne godine podijeljen na lotove. Međutim, tehničkom specifikacijom za opisivanje predmeta

⁸ Bilanca stanja na 31.12.2015. godine prikazana je u Tablici II. u privitku Izvješća.

nabave korišteno je ime proizvođača s navodom izraza „ili ekvivalentan“ te je točno zahtijevan model kompjutera koji se nabavlja. Smatramo kako se ovakvim postupanjem ograničava konkurencija.

Mišljenja smo kako se pri nabavi IT opreme koja zadovoljava potrebe Direkcije predmet nabave može dovoljno precizno i razumljivo opisati i bez navođenja imena proizvođača, a da se istovremeno svim ponuđačima omogući jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju sukladno Zakonu o javnim nabavama.

9. Prihodi

Direkcija je u financijskim izvješćima za 2015. godinu iskazala prihode u ukupnom iznosu od 2.783.593 KM. Glavnina prihoda se odnosi na prihode od naknada za prelete preko BiH (2.311.054 KM). U odnosu na prethodnu godinu, ukupni prihodi su manji za 1.762.959 KM. Do smanjenja prihoda došlo je, između ostalog, i zbog smanjenja jedinične cijene preleta te reduciranja baze troškova Direkcije.

Prihodi od pružanja usluga rutne zračne navigacije: Direkcija ostvaruje prihode pružanjem usluga rutne zračne navigacije koje plaćaju korisnici usluga zračne navigacije u zračnom prostoru BiH. Naplatu prihoda od ovih naknada u ime Bosne i Hercegovine vrši EUROCONTROL (Europska organizacija za sigurnost zračne navigacije) te onaj dio prihoda koji se odnosi na Direkciju, transferira na račun Ministarstva financija i trezora BiH otvoren kod Centralne banke BiH.

Prihodi od preleta služe za pokrivanje dijela troškova koji nastaju u svezi s pružanjem usluga rutne zračne navigacije. Udio ovih troškova u ukupnim troškovima Direkcije se svake godine utvrđuje u Rutnoj bazi troškova BiH na temelju koje se određuje cijena preleta po jedinici usluge. Jedinična cijena preleta za Bosnu i Hercegovinu za 2015. godinu iznosila je 38,44 EUR-a. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definirana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a. Iako je Direkcija blagovremeno uputila odluku EUROCONTROL-a u svezi s cijenom jedinice preleta resornom ministarstvu na objavu u Službeni glasnik BiH, ista nije objavljena.

Pravdanje ostvarenih troškova za prethodnu godinu vrši se u tekućoj godini i dostavlja EUROCONTROL-u najkasnije do 1. lipnja tekuće godine. Ukoliko su ostvareni prihodi vezani za rutne naknade veći od ostvarenih rashoda, baza troškova se umanjuje za taj iznos i obrnuto. U 2015. godini EUROCONTROL je u više navrata transferirao sredstva od pružanja rutnih usluga u ukupnom iznosu od 2.311.054 KM. Osim prihoda ostvarenih u 2015. godini, Ministarstvo financija i trezora BiH je izvršilo prijenos akumuliranih neutrošenih sredstava od preleta iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od 6.964.907 KM.

Ostali prihodi: Zakonom je propisano kako će Direkcija ostvarivati prihode od naknada koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH i naknada koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu. Međutim, Direkcija niti u 2015. godini nije ostvarivala ove prihode. Direkcija je donijela i u Službenom glasniku BiH objavila odluku u svezi sa spomenutim naknadama⁹. Naknadnom analizom, a uvažavajući dostavljene prijedloge za smanjenje naknada, kao i zbog potrebe usklađivanja visine naknada s naknadama u zemljama u okruženju, Direkcija je 12.01.2016. godine Ministarstvu dostavila Prijedlog odluke o visini naknade

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 4/12 i 20/12

koju plaćaju operateri zrakoplova po prevezenom putniku u odlasku i visini naknade po toni prevezene robe/tereta u odlasku s aerodroma u BiH. U Direkciji nemaju informaciju da je Ministarstvo prosljedilo pomenuti Prijedlog odluke ka Vijeću ministara BiH.

Analizirajući dostavljene podatke o ostvarenom broju odlazećih putnika iz zračnih luka u BiH i prevezenom teretu roba u 2015. godini, konstatirali smo kako odgađanjem primjene spomenute Odluke, Bosna i Hercegovina u 2015. godini nije naplatila prihode u iznosu od oko 2.000.000 KM.

Preporučamo Ministarstvu da žurno poduzme sve potrebne aktivnosti kako bi Direkcija što prije počela ostvarivati prihode utvrđene Zakonom.

Direkcija ostvaruje i prihode obavljanjem poslova u području plovidbenosti zrakoplova, operacije zrakoplova, licenci letačkog osoblja, zrakoplovne sigurnosti, zrakoplovne navigacije i aerodroma, sukladno članku 13. stavak (1) točka e) Zakona. Odlukom o visini naknade za usluge iz nadležnosti Direkcije¹⁰ utvrđena je visina i namjena sredstava ostvarenih po ovom osnovu. U tijeku izvještajnog razdoblja ostvareno je 460.600 KM prihoda. Ove prihode Direkcija je počela koristiti tek u četvrtom kvartalu 2015. godine. Stoga je realizacija proračuna po ovom osnovu (15.163 KM) znatno manja u odnosu na odobreni proračun (100.000 KM).

10. Ostalo

- Program posebnih namjena – „BHATM projekt“

Strategiju razvoja sustava za upravljanje zračnim prometom u BiH (BHATM Strategija) usvojilo je Vijeće ministara BiH još koncem 2005. godine. Prvobitni rok za završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija Strategije počela je 1. kolovoza 2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava EBRD-a (Europska banka za obnovu i razvoj).

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹¹ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine¹² stvorene su pravne pretpostavke za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru iznad teritorija BiH. Izgradnjom sustava za upravljanje zračnim prometom, između ostalog, stvorili bi se uvjeti za prestanak angažiranja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) i potpuno preuzimanje kontrole zračnog prometa, kao i izravno povećanje prihoda Bosne i Hercegovine temeljem pružanja usluga oblasne kontrole letenja. Vezano za ovu problematiku, Ured za reviziju je proveo reviziju učinka i koncem 2014. godine objavio Izvješće revizije učinka na temu Kontrola zračnog prometa¹³. Cilj revizije je bio analizirati proces uspostave i preuzimanja kontrole zračnog prometa, utvrditi razloge odlaganja. Kao i procijeniti posljedice odlaganja. U Izvješću su dane određene preporuke svim institucijama koje su uključene u ovaj proces.

Direkcija je i u 2015. godini, kao nositelj aktivnosti provođenja BHATM Strategije, u suradnji s ostalim sudionicima i tijelima uspostavljenim za realizaciju projekta, nastavila aktivnosti na koordinaciji i realizaciji BHATM projekta. Organiziranjem sastanaka Projektnog odbora, zajedničkih sastanaka s Agencijom i komunikacijom s

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 56/15 i 82/15

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

¹² Službeni glasnik BiH, broj 43/09

¹³ www.revizija.gov.ba

Ministarstvom, Direkcija je nastojala realizirati sve preostale ciljeve utvrđene BHATM Strategijom. S tim u svezi pripremljena je i V. Informacija o realizaciji BHATM Strategije. Informacija sadrži prijedlog zaključaka te aktivnosti koje je neophodno realizirati kako bi se završio proces tranzicije BHATM sustava za fazu I. i pokrenule aktivnosti na zatvaranju BHATM projekta. Prijedlogom zaključaka za Vijeće ministara BiH predviđeno je da se zaduži Agencija da u što kraćem roku sačini Plan tranzicije, da se pokrene realizacija pitanja smještaja Direkcije te da se nakon realizacije navedenog pokrenu aktivnosti na zatvaranju BHATM Projekta i o tome informira Vijeće ministara BiH.

Direkcija je V. Informaciju o realizaciji BHATM Strategije dostavila 22.09.2015. godine Ministarstvu, sa zahtjevom za upućivanje iste na razmatranje Vijeću ministara BiH. Međutim, Ministarstvo nikada nije spomenutu Informaciju proslijedilo Vijeću ministara BiH, već je 03.12.2015. godine izvijestilo Direkciju da je prema Vijeću ministara BiH upućen materijal pod nazivom Informacija o provođenju Strategije razvoja sustava upravljanja zračnim prometom u BiH, koja se sadržajno razlikuje od V. Informacije Projektnog odbora. Projektni odbor smatra da ovakvo postupanje Ministarstva nije sukladno Odluci o formiranju Projektnog odbora za realizaciju BHATM Strategije.

Imajući u vidu prvobitno utvrđene rokove za preuzimanje kontrole zračnog prometa, kao i koristi koje bi Bosna i Hercegovina imala konačnom implementacijom BHATM Strategije, ponovno preporučamo svim institucijama nadležnim za njenu provedbu (Direkcija, Agencija, Ministarstvo, Vijeće ministara BiH) da poduzmu neophodne aktivnosti iz svojih nadležnosti, kako bi konačno došlo do zatvaranja BHATM Strategije.

11. Korespondencija

Direkcija je u ostavljenom roku dostavila komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2015. godinu u kojima nije bilo primjedbi na iznesene nalaze i preporuke.

Voditelj tima za financijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Članovi tima:

Nataša Pavlović, revizor, v.r.

Anisa Jusić, revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

III. PRIVITAK

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda proračuna za 2015. godinu

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	4,293,000	0	4,293,000	3,743,999	87
Bruto plaće i naknade	1,717,000	4,000	1,721,000	1,703,760	99
Naknade troškova uposlenih	247,000	0	247,000	222,763	90
Putni troškovi	378,000	0	378,000	276,245	73
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	81,000	0	81,000	69,243	85
Izdaci za energiju i kom. usluge	62,000	-4,000	58,000	41,907	72
Nabava materijala	52,000	0	52,000	16,825	32
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	80,000	0	80,000	45,560	57
Unajmljivanje imovine i opreme	771,000	0	771,000	768,606	100
Izdaci za tekuće održavanje	160,000	0	160,000	126,310	79
Izdaci za osiguranje	24,000	0	24,000	7,152	30
Ugovorene i druge posebne usluge	721,000	0	721,000	465,629	65
2. Kapitalni izdaci	139,000	0	139,000	89,154	0
Nabava opreme	54,000	0	54,000	44,987	83
Nabava ostalih stalnih sredstava u obliku prava	85,000	0	85,000	44,167	52
Rekonstrukcija i invest. održavanje			0		
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
			0		
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
5. Novčane donacije	0	0	0	0	
			0		
Ukupno (1+2+3+4+5)	4,432,000	0	4,432,000	3,833,152	86

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 03.03.2016. godine.

Generalni direktor:

Đorđe Ratkovic

Bilanca stanja na 31.12.2015. godine

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2014.	31.12.2015.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	22,543	23,511	104
Novčana sredstva	14,453	5,725	40
Kratkoročna potraživanja	8,090	10,393	128
Kratkoročni plasmani			
Interni finansijski odnosi			
Zalihe			
Kratkoročna razgraničenja	0	7,393	
2. Stalna sredstva	38,437,329	5,371,516	14
Stalna sredstva	40,084,118	7,138,199	18
Ispravka vrijednosti	1,646,789	1,766,683	107
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	38,437,329	5,371,516	14
Dugoročni plasmani			
Dugoročna razgraničenja			
UKUPNO AKTIVA (1+2)	38,459,872	5,395,027	14

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	330,835	292,673	88
Kratkoročne tekuće obveze	175,429	135,570	77
Kratkoročni krediti i zajmovi			
Obveze prema uposlenima	155,053	157,103	101
Interni finansijski odnosi			
Kratkoročna razgraničenja	354	0	0
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi			
Ostale dugoročne obveze			
Dugoročna razgraničenja			
5. Izvori sredstava	38,437,329	5,371,516	14
Izvori sredstava	38,437,329	5,371,516	14
Ostali izvori sredstava			
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	38,768,164	5,664,188	15
------------------------------	-------------------	------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 3.3.2016. godine.

Generalni direktor:

Đorđe Ratkovića

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba dobiti odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Direkcija) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2015. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 25/15) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH (protokol Ministarstva financija i trezora BiH broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 04.02.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2015. godinu (Službeni glasnik BiH broj 40/15) i pratećim naputcima, pojašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa tako i za poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 16.03.2016. godine

Generalni direktor:

Đorđe Ratkovica